

ENERGETSKA BUDUĆNOST

Na otvorenom tržištu preživjet će samo pouzdani isporučitelji

Liderova druga regionalna konferencija o energetskej budućnosti 'Energetska politika Vlade - provedba! Kako se uključiti u energetske razvoj Hrvatske' protekla je u znaku rasprave o konkurentnosti isporučitelja energenata

izvještavaju **BRANIMIR KOVAČ** i **JASMINA TRSTENJAK**
lider@liderpress.hr

Što donosi tzv. treći energetskej paket, kakav je novi tarifni sustav godinu dana poslije, u kojim su fazama ulaganja bile su glavne teme Liderove druge regionalne konferencije o energetskej budućnosti 'Energetska politika Vlade - provedba! Kako se uključiti u energetske razvoj Hrvatske' koja se prošli tjedan održala u Hypo centru pod

pokroviteljstvom Ministarstva gospodarstva. Nakon prošlogodišnje euforične atmosfere oko investicija, podsjetio je glavni urednik Lidera **Miodrag Šajatović**, ušli smo u mirnije razdoblje koje danas može pokazati što je realno napraviti u srednjem i dugom roku.

I HEP može biti konkurentan A što se dosad napravilo, ispričala je pomoćnica ministra gospodarstva **Jelena Zrinski Berger**, naglasivši da su stvoreni temelji za daljnji razvoj. Prepoznate su ključne industrije, u postupku je zakon o istra-

živanju i eksploataciji ugljikovodika, a do kraja godine planira se i bolji zakonodavni okvir za obnovljive izvore i energetske učinkovitost.

Za nekoliko godina, rekla je pomoćnica ministra, Hrvatska bi mogla smanjiti uvoz energije i pretvoriti se u izvoznicu.

- Vjerujem da je Hrvatska na prekretnici. Vlada intenzivno uspostavlja sustav koji će omogućiti bolje iskorištavanje fondova EU - istaknula je Zrinski Berger na konferenciji koja je okupila otprilike 150 zainteresiranih iz privatnog i javnog sektora.

Rasprava na temu 'Što donosi treći energetska paket':
Eraldo Banovac, Miroslav Kulla, Dejan Ljuština, Ivana Marković, Tomislav Šerić i Kristina Čelić

Sudionici panela 'Energetika i okoliš': Kristina Čelić, Vjeran Piršić, Ivor Županić, Zlatko Zmijarević, Mirko Tunjić i Tomislav Blagačić

Sudionici panela 'Nove investicije: nacionalni projekti': Dragan Marčinko, Ljubica Cvenić, Vladimir Đurović, Gordana Sekulić, Mladen Vedriš, Goran Šaravanja i Dejan Ljuština

Tako je stvorila podlogu za daljnju raspravu u koju je iznijevši novosti iz trećega energetska paketa uveo glavni savjetnik Hrvatske energetske regulatorne agencije (HERA) **Eraldo Banovac**. Cilj je, istaknuo je, stvaranje jedinstvenog tržišta električne energije i plina na kojem će cijene biti niže, a standardi usluga i sigurnost opskrbe visoki. Jedna od važnih novosti koju je izdvojio jest osiguranje mogućnosti potrošačima da u roku od tri tjedna promjene opskrbljivača. Nedavno je na tržištu opskrbe HEP-u počeo konkurirati njemački RWE, koji ima dugogodišnje iskustvo u poslovanju na tržištima u tranziciji. I sudeći prema tom iskustvu, rekao je glavni operativni direktor RWE-a Hrvatske **Miroslav Kulla**, možemo očekivati da će nakon otvorenja tržišta kupcima najvažnija biti cijena, a zatim će tražiti i širu paletu proizvoda. Preživjet će samo pouzdani isporučitelji sa složenijim uslugama.

U raspravi koja je slijedila direktor odjela Usluge poslovnog savjetovanja u savjetodavnoj tvrtki PwC-u **Dejan Ljuština** naglasio je da će se konkurentnost ostvarivati na domicilnom tržištu, ali da se otvara i cijela regija. Cijena je važna kategorija, istaknuo je, ne treba gledati i investicijski po-

tencijal tvrtki. HEP-ov čelnik **Tomislav Šerić** smatra da HEP može ojačati svoj položaj regionalnog igrača i biti konkurentan, osobito zbog bogatog portfelja elektrana.

- Vlastita proizvodnja mora biti djelotvornija. Ako izvoz zamijenimo vlastitom proizvodnjom, napravit ćemo veliku stvar. U tome vidimo priliku - rekao je Šerić, dodavši i da će za nekoliko tjedana poslati zahtjev za certifikaciju prema modelu ITO prema trećemu energetska paketu.

Utjecaj liberalizacije na BDP Certifikacija Plinacra u skladu je s rokovima, stoga direktorica Sektora tehnološkog upravljanja **Ivana Marković** vjeruje da će ta tvrtka uskoro postati jedan od rijetkih potpuno vlasnički razdvojenih operatera na razini EU. Razgovori koji su otišli u administrativnom smjeru isprovocirali su dio publike, pa je tako predsjednik Uprave Končara **Darinko Bago** svratio pozornost na utjecaj liberalizacije na BDP. Prema njegovu mišljenju, ključno je pitanje gdje je proizvedena energija, u Hrvatskoj ili vani, jer ako je u inozemstvu, onda to znači da će naš BDP dodatno pasti.

Ljuština je na to rekao da je liberalizacija u tele-

komunikaciji izazvala pad, ali i upozorio da na tim iskustvima treba učiti. Konkurentnost se provukla i raspravom o obnovljivim izvorima energije. **Kristina Čelić** iz Sektora energetike Ministarstva gospodarstva iznijela je pregled projekata i sektorskih ciljeva napomenuvši da je novi tarifni sustav ubrzao uvođenje obnovljivih izvora, ali da i dalje ima problema.

- Administrativne zapreke još su velike, no cilj je ukinuti ih i potaknuti iskorištavanje vlastite tehnologije - rekla je Čelić, dodavši da će Hrvatska, kad je o solarnoj energiji riječ, ciljeve za 2020. ispuniti već 2015.

Međutim, nastavila je, nije se uspjelo u namjeri da se upotrebljavaju većinom domaći proizvodi. Rastom udjela vjetroelektrana u ukupnoj proizvodnji električne energije nezadovoljan je **Mirko Tunjić**, direktor splitske tvrtke EHN, koji je također upozorio na probleme u postavljanju administrativnog okvira.

Administracija muči i predsjednika udruge Eko Kvarner **Vjerana Piršića** koji je u raspravu uveo polemičke tonove. Smatra da je solarizacija Dalmacije i drugih krajeva Hrvatske 'test inteligencije koji do sada nije prošla nijedna hrvatska iz-

K O N F E R E N C I J E

- ➔ vršna vlast.' Odgovorio mu je čelnik Hrvatskog operatora tržišta energije (HROTE) **Ivor Županić** rekavši da je matematika jedno, a želje drugo.
- Hrvatska trenutno megavat iz solara plaća 550 eura prema starome tarifnom sustavu i 348 eura prema novome. Cijena na tržištu jest 50-ak eura, stoga nije pošteno da svi porezni obveznici i potrošači električne energije plaćaju toliku cijenu za tehnologiju koja je još preskupa - naglasio je Županić upozorivši i na pogrešno postavljene osnove energetske strategije te na potrebu povećanja naknade za poticaje.

Sredstvo za preživljavanje Kad je riječ o poticajima, specijalist za elektroenergetski sustav i kvalitetu usluga u HERA-i **Zlatko Zmijarević** rekao je da bi se uskoro mogli očekivati zeleni certifikati koji bi opskrbljivačima omogućili prodaju paketa sa zelenom energijom.

Što još donosi tržište energije, moglo se čuti i od **Krešimira Perice**, direktora za prodaju IBM-ovih poslovnih rješenja u Srednjoj i Istočnoj Europi koji se usredotočio na položaj korisnika, na to što oni očekuju od budućih dobavljača energije te kako IBM može odgovoriti na te izazove. Pritom je naglasio da će osnovno sredstvo za preživljavanje u sljedećih pet godina biti spoznavanje prije konkurenata.

Posljednji dio konferencije bio je posvećen nacionalnim i regionalnim projektima. **Dragan Marčinko** iz CEI-ja iznio je planove provedbe ulaganja: ukupan investicijski potencijal svodi se na 174 projekta vrijedna 22 milijarde eura, a privatne investitore traži 25 projekata vrijednih ukupno osam milijardi eura.

Kad je riječ o energetici, u sektoru je 36 projekata vrijednih ukupno devet milijardi eura, a 10 projekata vrijednih pet milijardi eura traži privatna ulaganja. HEP je uz Janaf i Plinacro nositelj investicijskog ciklusa. Ove se godine planiraju provesti ulaganja vrijedna 436 milijuna eura, što je 115-postotno povećanje u odnosu na prošlu godinu. Govoreći o elektroenergetskom sektoru, Marčinko je naglasio da energetska strategija temelji na pretpostavci rasta potrošnje finalne energije od 2,7 posto, što nije u skladu s trenutačnim stanjem smanjenja potrošnje od 1,3 posto na godinu. Procjene, kaže, treba revidirati jer očito neće biti predviđenog rasta, a smanjenje potrošnje utječe i na ostvarivanje udjela obnovljivih izvora. Kad je riječ o strukturi elektroenergetskoga proizvodnog portfelja, Hrvatska uvozi gotovo 26 posto energije, koliki je i prosječan udio izvoza u posljednjih pet godina, stoga treba smanjiti i ovisnost o uvozu novim kapacitetima.

Kad je pak riječ o kapitalnim ulaganjima, početak gradnje Plomina planira se za drugi kvartal 2014., zatim gradnja plinskih skladišta, plinovod IAP, projekt LNG-a te odvojak Južnog toka. Ipak, zasad je najvažniji zakonodavni okvir za istraživanje i iskorištavanje ugljikovodika.

- To će otvoriti vrata mnogim tvrtkama. Provedba projekata jamstvo je razvoja države. Kad je riječ o provedbi projekata, ne bi trebalo biti problema - zaključio je Marčinko i uveo u raspravu u kojoj su sudjelovali **Gordana Sekulić** iz Janafa, **Ljubica Cvenić** iz HEP-a, **Vladimir Đurović** iz Plinacra, glavni ekonomist iz Ine **Goran Šaravanja** te profesor sa zagrebačkog Pravnog fakulteta **Mladen Vedriš**.

Energetsko pozicioniranje Moglo se čuti da ima interesa za ulaganje, o čemu se vodi računa pri ulaganju, pa i o tome da se Hrvatska mora odgovarajuće energetski pozicionirati u odnosu na regiju.

Pritom je Vedriš poručio da Hrvatska mora ponaci odgovarajući energetsko-investicijski miks te ujedno upozorio na to kako su sva ulaganja određena interesom ulagača. Međutim, interes je države da osigura pretpostavke razvoja, kao i regulativa Unije, u koju upravo ulazimo. ■